

Fimmtudaginn 3. júní 1993.

Nr. 229/1990. **Guðrún Gyða Ölvisdóttir**

(Kristján Stefánsson hrl.)

gegn

Kreditkortum sf.

(Haraldur Blöndal hrl.).

Skuldamál. Greiðslukort. Sameignarfélag.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Þór Vilhjálmsson, Gunnar M. Guðmundsson, Haraldur Henrysson, Hrafn Bragason og Pétur Kr. Hafstein.

Áfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 7. júní 1990. Krefst hún þess aðallega, að hún verði sýknuð af öllum kröfum stefnda, en til vara, að kröfur stefnda verði stórlega lækkaðar. Þá krefst hún málskostnaðar úr hendi stefnda í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst þess, að hinn áfrýjaði dómur verði staðfestur og sér dæmdur málskostnaður fyrir Hæstarétti.

Með skírskotun til forsendna hins áfrýjaða dóms ber að staðfesta hann.

Dæma ber áfrýjanda til að greiða stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti, eins og í dómsorði greinir. Hefur þá ekki verið tekið tillit til virðisaukaskatts.

D ó m s o r ð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Áfrýjandi, Guðrún Ölvisdóttir, greiði stefnda, Kreditkortum sf., 70.000 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 31. maí 1990.

Mál þetta, sem dómtekið var 25. apríl sl., er höfðað fyrir bæjarþinginu með áskorunarstefnu, birtri 2. maí 1985, af Kreditkortum sf., nafnnr. 5690-2910, Ármúla 28, Reykjavík, gegn Guðrúnu Gyðu Ölvisdóttur, nafnnr. 3322-2467, Þverbrekku 4, Kópavogi.

Gangur málsins.

Mál þetta var upphaflega höfðað sem víxilmál af Kreditkortum sf. á hendur Guðmundi Jónssyni, nafnnr. 3084-0291, framkvæmdastjóra persónulega og f. h. Bjargs sf., Guðrúnu Gyðu Ölvisdóttur, nafnnr. 3322-2467, og Hrólfi Ölvissyni, nafnnr. 4391-5517. Í þinghaldi 6. nóvember 1985 féll stefnandi frá kröfum á hendur Hrólfi Ölvissyni. Í þessu sama þinghaldi lýsti lögmaður stefnanda yfir því, að samkvæmt kröfu stefndu í málinu yrði málið framvegis rekið sem almennt skuldamál á hendur Bjargi sf. og eigendum þess, Guðmundi og Gyðu, er byggðist á lögskiptum aðila, og að ný gögn og ný kröfugerð yrði lögð fram í næsta þinghaldi. Í þessu sama þinghaldi fór síðan fram flutningur um frávisunarkröfu stefndu, en með úrskurði, upp kveðnum 19. nóvember 1985, var frávisunarkröfu hafnað.

Ný gögn voru lögð fram í þinghaldi 18. desember 1985 og kröfugerð breytt til samræmis við þau 8. janúar 1986. Hinn 20. mars 1987 fór fram aðalmeðferð málsins, og 13. apríl 1987 var kveðinn upp á bæjarþingi Reykjavíkur efnisdómur í því.

Með dómi Hæstaréttar Íslands, upp kveðnum 21. apríl 1989, var dómur bæjarþings og málsmeðferð í héraði ómerkt frá og með 8. janúar 1986, að því er varðaði Guðrúnu Gyðu Ölvisdóttur, og málinu að því leyti vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og uppsögu dóms að nýju.

Með vísan til forsendna dóms Hæstaréttar Íslands var stefnanda gefinn kostur á að gera grein fyrir nýjum málsástæðum og lagarökum, og 1. nóvember 1989 var lögð fram greinargerð af hálfu stefnanda.

Munnlegur málflutningur fór síðan fram 25. apríl sl., og var málið dómtekið sama dag.

Dómkröfur.

Endanlegar dómkröfur stefnanda eru þær, að stefndu verði gert að greiða stefnanda 424.047 kr. með [nánar tilgreindum vöxtum svo og málskostnað].

Við munnlegan málflutning kom fram af hálfu stefndu krafa um frávisun málsins. Til vara var sú krafa gerð, að stefnda yrði sýknuð af öllum kröfum stefnanda, en til þrautavara krafist verulegrar lækkunar á stefnukröfum. Í öllum tilvikum er krafist málskostnaðar, er taki mið af umfangi málsins.

Málavextir og málsástæður.

Stefnandi kveður málavexti þá, að 19. september 1984 hafi verið sótt um Eurocard-greiðslukort hjá stefnanda, Kreditkortum sf. Notendur f. h. fyrirtækisins hafi átt að vera tveir, stefnda, Guðrún Gyða, og Guðmundur Jónsson.

Umsóknin hafi verið samþykkt, og gefin hafi verið út tvö greiðslukort,

annað nr. 5414-8370-0046-3103, kort Guðmundar Jónssonar, og nr. 5414-8370-0046-3111, kort Guðrúnar Gyðu, en sameiginlegur reikningur þeirra beggja hafi verið nr. 8370-0046-3000. Til tryggingar þessum greiðslukortum hafi stefnanda verið afhentir tveir víxlar, hvor að fjárhæð 250.000 kr.

Úttektir samkvæmt þessum greiðslukortum hafi farið í vanskil, og hafi notkun þeirra verið bönnuð og þau innkölluð.

Málsástæður stefnanda eru þær, að eigendur Bjargs sf. hafi leitað til stefnanda, Kreditkorta sf., í því skyni að fá stefnanda til þess að láta þeim í té Eurocard-kreditkort tæpum mánuði eftir, að fyrirtækið var skráð í firmaskrá. Hinn 19. september 1984 hafi Guðmundur Jónsson og stefnda, Guðrún Gyða, óskað eftir því að vera skráð í viðskipti hjá Kreditkortum sf., þar sem þau yrðu talin réttir notendur kreditkorta. Þau hafi fengið afhent tvö kort, skráð á Bjarg sf., en undir nafni fyrirtækisins hafi verið skráð nöfn kortnotendanna, á öðru kortinu nafn Guðmundar Jónssonar, en hinu nafn Guðrúnar Gyðu Ölvisdóttur.

Stefnda, Guðrún, sé samkvæmt tilkynningu til firmaskrár talin einn af stofnendum Bjargs sf. með ótakmarkaðri ábyrgð á skuldbindingum félagsins. Tilgangur félagsins hafi verið fasteignasala og skyld starfsemi. Þeir, sem riti firmað, séu Guðmundur Jónsson, Guðrún Gyða Ölvisdóttir svo og Hrólfur Ölvisson, og undirriti þau öll tilkynningu til firmaskrár 21. ágúst 1984.

Umsókn um kreditkort sé undirrituð af stefndu, Guðrún Gyðu, sem með því að leggja inn slíka umsókn takist á hendur skuldbindingar gagnvart stefnanda skv. viðskiptaskilmálum stefnanda.

Stefnandi byggir því á þeirri málsástæðu, að stefnda, Guðrún Gyða, beri persónulega ábyrgð á þeim skuldum, sem Bjarg sf. hafi stofnað til við stefnanda, Kreditkort sf., og vísar í því sambandi til tilkynningar til firmaskrár. Jafnframt reisir stefnandi kröfur sínar á fram lagðri umsókn um kreditkort.

Samkvæmt almennum reglum samningalaga hafi stofnast samningur milli Bjargs sf. og Kreditkorta sf. um ákveðin viðskipti. Þessi viðskipti hafi farið þannig fram, að Bjarg sf. hafi keypt vöru og þjónustu með milligöngu Kreditkorta sf. Bjarg sf. hafi ekki staðið við skuldbindingar sínar, og beri eigendur þess fulla og ótakmarkaða ábyrgð á skuldum félagsins. Stefnda, Guðrún Gyða, hafi notað kort, sem á stóð Bjarg sf., Guðrún Gyða Ölvisdóttir. Hún hafi skrifað undir umsókn um kort og greitt reikninga til stefnanda.

Um lagarök vísar stefnandi til almennra reglna samningsréttar, ákvæða laga nr. 7/1936 og viðskiptaskilmála.

Málavexti kveður stefnda þá, að í september 1984 hafi firmað Bjarg sf. fengið greiðslukort hjá firmanu Kreditkortum sf. Enn fremur hafi Guðmundur Jónsson og stefnda fengið greiðslukort. Kort Bjargs sf. hafi

verið nr. 5414-8370-0646-3000, kort Guðmundar nr. 5414-8370-0646-3103, en kort Guðrúnar Gyðu hafi verið nr. 5414-8370-0646-3111. Til tryggingar viðskiptum sínum hafi Guðmundur afhent tryggingarvixil á dskj. nr. 2, en stefnda tryggingarvixil á dskj. nr. 3. Úttektarheimild hafi verið 25.000 kr.

Frávísunarkröfu sína rökstyður stefnda með þeim hætti, að málið sé svo vanræfað, að því beri að vísa frá dómi.

Sýknukrafa stefndu er studd því, að hún sé skuldlaus við stefnanda vegna greiðslukorts nr. 3111.

Þrautavarakrafan er reist á þeirri málsástæðu, að ábyrgð stefndu á greiðslukorti Guðmundar taki til ábyrgðar á viðskiptaskuld, sem stofnað sé til með samningsbundnum, lögmæltum hætti. Skuld Guðmundar, sem stofnað sé til eftir 4. mars 1985, en þá sé viðskiptasamningi sagt upp, sé stefndu með öllu óviðkomandi, enda sú starfsemi meint umboðssvik.

Í bókun af hálfu stefndu, er fram kom, eftir að greinargerð var lögð fram af hálfu stefnanda, er á það bent, að stefndu sé ekki stefnt f. h. Bjargs sf. Hinn 1. mars 1985 hafi stefnda hætt þátttöku í félaginu Bjargi sf., og hafi tilkynning þess efnis verið birt 14. mars 1985. Sameignarfélaginu Bjargi sf. hafi aldrei verið stefnt löglega. Á þeim tíma, sem málið sé höfðað, sé Bjarg orðið einkafyrirtæki Guðmundar Jónssonar.

Kröfum í greinargerð stefnanda sé öllum mótmælt ex tuto að því leyti, sem þær fari í bága við fyrirbyggjandi málalilbúnað, og sú staðhæfing stefndu, að hún standi ekki í persónulegri skuld við stefnanda, sé áréttuð.

Niðurstaða.

Dómur hefur verið kveðinn upp í máli þessu á hendur Bjargi sf. og Guðmundi Jónssyni, en eftir stendur krafa á hendur stefndu, Guðrúnu Gyðu, persónulega.

Ekki er fallist á frávísunarástæðu, sem höfð var uppi af hálfu stefndu við munnlegan flutning málsins, og er frávísunarkröfu stefndu hafnað.

Af fram lagðri umsókn um Eurocard-kreditkort verður ráðið, að sótt hefur verið um fyrirtækjakort á nafni Bjargs sf., og samkvæmt umsókninni óskast kort út gefið til Guðmundar Jónssonar, en aukakort á sama reikning á nafn Guðrúnar Gyðu Ölvisdóttur. Bæði Guðmundur og Guðrún Gyða gefa rithandarsýnishorn á umsóknina, en umsóknin er undirrituð af Guðmundi Jónssyni.

Gunnar Bæringsson, framkvæmdastjóri stefnanda, bar fyrir dómi, að sótt hefði verið um tvö kort fyrir Bjarg sf. Sótt hefði verið um fyrirtækjakort, og hefðu bæði kortin verið skráð á Bjarg sf., en auk þess á nöfn notenda kortanna.

Stefnda hefur staðfest fyrir dómi, að kort það, er hún notaði, hafi verið skráð á Bjarg sf., en nafn sitt tilgreint undir nafni fyrirtækisins.

Með hliðsjón af framansögðu verður að telja upplýst, að Bjarg sf. hafi haft til umráða tvö Eurocard-kreditkort frá stefnanda, og hafi Guðmundur Jónsson notað annað kortið, en stefnda hitt.

Stefnandi reisir kröfu sína í málinu á fram lögðum yfirlitum yfir úttektir Bjargs sf. með Eurocard-kreditkortum. Á yfirlitunum koma fram þrjú númer, Eurocard nr. 8370-0046-3000, nr. 5414-8370-0046-3103 og nr. 5414-8370-0046-3111.

Samkvæmt framburði Gunnars Bæringssonar var kort Guðmundar með endanúmeri 3103, kort Guðrúnar Gyða nr. 3111, en þar sem standi endanúmerið 3000, sé um reikningsyfirlit að ræða. Gaf Gunnar þá skýringu á þessu, að erlendir reikningar hefðu á þessum tíma verið aðskildir frá innlendum reikningum og sendir hafi verið sérstakir reikningar fyrir hvort númer fyrir hvern korthafa með erlenda notkun, en varðandi innlenda reikninga komi notkunin á einn reikning.

Kröfugerð stefnanda er í samræmi við fram lögð yfirlit. Af hálfu stefndu er því ekki mótmælt, að úttektir samkvæmt yfirlitunum hafi farið fram, og tölulegur ágreiningur er ekki í málinu.

Samkvæmt tilkynningu til firmaskrár, dags. 21. ágúst 1984, en móttækinni 22. ágúst s. á., var Guðrún Gyða einn af stofnendum Bjargs sf. með ótakmarkaðri ábyrgð á skuldbindingum félagsins. Aðrir stofnendur félagsins voru Guðmundur Jónsson og Hrólfur Ölvisson. Með tilkynningu til firmaskrár, dags. 1. mars 1985, en móttækinni hjá borgarfégetaembættinu í Reykjavík 14. mars 1985, tilkynnir stefnda, Guðrún Gyða, að hún hafi frá 1. mars 1985 hætt þátttöku sinni í fasteignasölu Bjargi sf.

Samkvæmt fram lögðum yfirlitum fór síðasta úttekt fram 16. mars 1985. Hvorki hefur verið sýnt fram á, að auglýsing skv. 7. gr. laga nr. 42/1903 hafi verið birt, þegar úttektir samkvæmt máli þessu fóru fram, né að stefnandi hafi haft vitneskju um tilkynninguna til firmaskrár.

Samkvæmt framansögðu ber stefnda, Guðrún Gyða, fulla og ótakmarkaða ábyrgð á skuldum þeim, sem Bjarg sf. stofnaði til við stefnanda og um er deilt í málinu. Ber því að taka til greina kröfur stefnanda á hendur stefndu í máli þessu að öðru leyti en því, að með tilliti til andmæla lögmanns stefndu við breytingu þeirri á vaxtakröfu, er gerð var af hálfu stefnanda við munnlegan málflutning, svo og því, að vaxtakrafa stefnanda er ekki í samræmi við ákvarðanir Seðlabanka Íslands um dráttarvexti, dæmast dráttarvextir eins og greinir í dómsorði. Gegn andmælum stefndu dæmast dráttarvextir eigi á málskostnað.

Eftir niðurstöðu málsins ber stefndu að greiða stefnanda málskostnað, sem þykir hæfilega ákveðinn 118.000 krónur.

Kristjana Jónsdóttir borgardómari kvað upp dóm þennan. Uppkvaðning dómsins hefur dregist vegna mikilla embættisanna dómarans.

D ó m s o r ð:

Stefnda, Guðrún Gyða Ölvisdóttir, greiði stefnanda, Kreditkortum sf., 424.047 kr. með 3,75% dráttarvöxtum fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði frá 20. maí 1985 af 352.798,23 til 1. júní 1985, með 3,5% dráttarvöxtum fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði frá þeim degi til 1. september 1985, með 3,75% dráttarvöxtum fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði frá þeim degi til 1. mars 1986, með 2,75% dráttarvöxtum fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði frá þeim degi til 1. apríl 1986, með 2,25% dráttarvöxtum fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði frá þeim degi til 1. mars 1987, með 2,5% dráttarvöxtum fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði frá þeim degi til 15. apríl 1987, en með dráttarvöxtum skv. 10. gr. vaxtalaga nr. 25/1987 frá þeim degi til greiðsludags, þó aldrei hærri en nemur 45% ársvöxtum, og 118.000 kr. í málskostnað, allt að frádregnum 28.939,50 krónum.

Dómi þessum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.
